

„Transparency International“ Lietuvos skyriaus (TILS) pasiūlymai 2022–2033 metų Nacionalinei darbotvarkei korupcijos prevencijos klausimais

2022 m. birželio 1 d.

Atkreipiame gerbiamų NSGK narių dėmesį, jog 2021 m. liepos 1 d. teikėme pasiūlymus projekto rengėjams, į kurių dalį buvo atsižvelgta. Jūs galite rasti čia: <https://bit.ly/3aoiisA>

Mūsų pasiūlymai remiasi požiūriu, kad Nacionalinė darbotvarkė korupcijos prevencijos klausimais 2022-2033 metams turėtų būti grindžiama siekiu „skaidrumas per patirtis“, o ją įgyvendinantys subjektai būtų skatinami:

- įtraukti savo bendruomenės ar įstaigos atstovus į antikorupcinių prioritetų nustatymą, priemonių juos įgyvendinti ir skaidrumo standartų kūrimą, pasirinkimą bei įgyvendinimą;
- siekti pamatuojamų ir įgyvendinamų rezultatų;
- reguliariai matuoti antikorupcinį pokytį organizacijų ir atskirų sektorių lygmenyje, prioritetą teikiant žmonių antikorupcinio elgesio pokyčio matavimui;
- antikorupcinį pokytį kurti skatinant gerųjų pavyzdžių bendruomenėse kūrimą ir tarpusavį organizacijų bendradarbiavimą ir dalijimąsi duomenimis;
- reguliariai rinkti, sisteminti ir skelbti duomenis, kiek finansinių ir žmogiškųjų išteklių organizacija skiria korupcijos prevencijai.

Manome, kad šios priemonės leistų siekti labiau pamatuotų korupcijos prevencijos tikslų.

Atsižvelgiant į patirtį ir diskusijas rengiant Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais (NDKP) įgyvendinimo planą bei įžvalgomis, išsakytomis tarpžinybinės komisijos susitikimo metu, TILS siūlo patikslinti NDKP:

- Išskirti 5 svarbiausius NDKP prioritetus suskirstant juos į 5 atskirus blokus su 25 poveikio rodikliais (pasiūlymą dėl rodiklių suskirstymo galite rasti apačioje): (1) kyšininkavimo mažinimas, (2) gyventojų antikorupcinio potencialo didinimas, (3) valdžios atvirumas ir skaidresnis sprendimų priėmimas, (4) stambios korupcijos apraiškų mažinimas, (5) viešojo sektoriaus teikiamų paslaugų kokybės gerinimas (prioritetai surašyti TILS siūlomos svarbos tvarka). Manome, jog tai suteiktų galimybę institucijoms, atsakingoms už NDKP įgyvendinimą, aiškiau ir lengviau susieti savo numatytas veiklas su prioritetinių tikslų siekimu;
- Raginti institucijas, kurios bus atsakingos už priemonių bei veiklų įgyvendinimą, išsigryninti kelis aiškius, pamatuojamus tikslus, juos prioritetizuoti ir nusimatyti reikiamus resursus šiems tikslams pasiekti. Aiškiai pagrįsti rodiklių prioritetizavimą ir jų pasirinkimą;
- Skatinti didesnę institucijų, atsakingų už NDKP priemonių parengimą, vadovybės dėmesį šiam procesui;
- Pakeisti terminą „kryptys“ ir vietoje jo naudoti terminą „srautai“, kai kalbame apie strateginio tikslo siekimą 1-ame NDKP priede. Manome, jog terminas „srautai“ įneštų daugiau aiškumo ir palengvintų priemonių plano rengimo procesą.

NACIONALINĖS DARBOTVARKĖS KORUPCIJOS PREVENCIJOS KLAUSIMAIS 2022–2023 METAMS POVEIKIO RODIKLIAI

BLOKAI	Eil. Nr.	Poveikio rodikliai	Pradinė reikšmė 2020 m.	Siektina reikšmė 2025 m.	Siektina reikšmė 2029 m.	Siektina reikšmė 2033 m.	Duomenų šaltinis
KYŠININKAVIMO MAŽINIMAS	1.	Gyventojų, manančių, kad korupcija Lietuvoje yra paplitusi, dalis, procentais	92	84	77	70	„Eurobarometras“
	2.	Gyventojų, per pastaruosius 12 mėn. davusių kyšį, dalis, procentais	9	7	5	3	Atitinkamų metų tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
	3.	Gyventojų, nusiteikusių duoti kyšį sprendžiant problemas, dalis, procentais	60	50	40	30	Atitinkamų metų tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
	4.	Įmonių vadovų, nusiteikusių duoti kyšį sprendžiant problemas, dalis, procentais	25	20	15	10	Atitinkamų metų tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
	5.	Valstybės tarnautojų, nusiteikusių duoti kyšį sprendžiant problemas, dalis, procentais	15	11	8	5	Atitinkamų metų tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
GYVENTOJŲ ĮGALINIMAS DALYVAUTI KORUPCIJOS PREVENCIJOJE	6.	Gyventojų, kurie praneštų apie korupcijos atvejį, dalis, procentais	19	26	33	40	Atitinkamų metų tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
	7.	Įmonių vadovų, kurie praneštų apie korupciją, dalis, procentais	28	35	45	50	Atitinkamų metų tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
	8.	Valstybės tarnautojų, kurie praneštų apie korupcijos atvejį, dalis, procentais	53	64	74	80	Atitinkamų metų tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
	25.	Prokuratūrai informaciją pagal Pranešėjų apsaugos įstatymą pateikusių asmenų skaičiaus didėjimas, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	81	5	5	5	Generalinė prokuratūra
VALDŽIOS ATVIRUMAS IR SKAIDRESNIS SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS	11.	Respondentų, manančių, kad sprendimų priėmimas Lietuvoje yra labai atviras / atviras, dalis, procentais	14	23	31	40	Atitinkamų metų tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
	14.	Konsultavimosi priimant svarbius valstybės sprendimus rodiklis	4,31	4,45	4,55	4,6	„Varieties of Democracy Institute“
	15.	Gyventojų, per paskutinius 12 mėnesių dalyvavusių sprendžiant viešuosius vietos reikalus, dalis, procentais	37 (2019)	40	45	48	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos atliekamas gyventojų pasitikėjimo valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis bei aptarnavimo kokybės vertinimas

	16.	Lietuvos biudžeto skaidrumo indeksas, balais	5,93 (2019)	7,5	8	8,5	„Budget Transparency“, remiantis „Index of Public Integrity“ duomenų baze
	18.	Didėjantis kryžminio lobistinės veiklos deklaravimo skaičiaus didėjimas, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	nevertinta	5	5	5	Vyriausioji tarnybinės etikos komisija
	19.	Didėjantis išankstinių rekomendacijų dėl interesų konfliktų valdymo ir nusišalinimų nuo galimo interesų konflikto viešajame sektoriuje skaičius	9027	9500	10 000	10 500	Vyriausioji tarnybinės etikos komisija
	22.	Atvirų, naudingų ir pakartotinai naudojamų duomenų indeksas	0,35	0,6	0,8	0,9	Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos „OurData Index“
STAMBIOS/POLITIN ĖS KORUPCIJOS APRAIŠKŲ MAŽINIMAS	9.	Korupcijos paplitimas žiniasklaidoje, balais	3,89	3,92	3,95	3,98	„Varieties of Democracy Institute“
	10.	Įmonių vadovų, manančių, kad žiniasklaidos priemonės Lietuvoje yra labai skaidrios / skaidrios, dalies didėjimas, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	nevertinta	5	5	5	Atitinkamų metų tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
	12.	Verslo atstovų, manančių, kad korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką padariusiam verslui / jo atstovui bus skirta didelė bauda ar įkalinimas, dalis, procentais	26 2019	33	39	45	„Eurobarometras“
	13.	Gyventojų, manančių, kad valstybėje yra pakankamai gerų baudžiamojo persekiojimo pavyzdžių, atgrasančių nuo korupcijos, dalis, procentais	34	40	46	50	„Eurobarometras“
	17.	Vieno tiekėjo viešųjų pirkimų dalis, procentais	28 (2019)	22	16	10	Atitinkamų metų Europos Komisijos vertinimo „Single Market Scoreboard: Public Procurement Performance“ duomenys
	23.	Viešąjį interesą ginančių institucijų kreipimusi į teismą, kad būtų apgintas viešasis interesas civiline ir administracine tvarka, skaičiaus didėjimas, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	nevertinta	5	5	5	Nacionalinė teismų administracija
	24.	Išieškoto turto korupcinio pobūdžio bylose dalies didėjimas nuo teismo priteistos sumos, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės	nevertinta	5	5	5	Ikiteisminio tyrimo įstaigos, Lietuvos Respublikos specialųjų tyrimų tarnyba, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Nacionalinė teismų administracija
	20.	Valdžios reguliavimo naštos, tenkančios verslui, rodiklis, balais	38	48	55	58	Pasaulio konkurencingumo ataskaita

VIEŠOJO SEKTORIAUS TEIKIAMŲ PASLAUGŲ KOKYBĖS GERINIMAS	21.	Administracinių paslaugų teikimo ir aptarnavimo efektyvumo koeficientas, balais	0,89 (2019)	0,90	0,92	0,93	Vidaus reikalų ministerijos atliekamas gyventojų pasitikėjimo valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis bei aptarnavimo kokybės vertinimas
---	-----	---	----------------	------	------	------	---